

Aan Vaste Tweede Kamer Commissie Sociale
Zaken en Werkgelegenheid
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

PER EMAIL

Den Haag, 5 januari 2010
Ref.: LCR TK 10-001/ER/JL

Betreft: Wetsvoorstel Tijdelijke wet pilot loondispensatie

Geachte dames en heren,

Volgende week behandelt u het wetsvoorstel Tijdelijke wet pilot loondispensatie in Uw Kamer.

De LCR betreurt het dat werkzoekenden die aan de pilot deelnemen, **moeten** gaan werken voor een inkomen **onder** het Wettelijk Minimumloon (WML).

Het kabinet kiest voor een experiment met een systeem van loondispensatie en aanvulling van het gedispenseerde loon uit de WWB-uitkering of inkomensondersteuning uit de WIJ. Hierdoor blijven mensen afhankelijk van de uitkering en verstoken van pensioenopbouw.

Gedurende de pilot ontvangen de werknemers een inkomen (gedispenseerd loon + aanvulling uit de uitkering) onder het WML. Het kabinet hanteert een bijzondere definitie van 'werk moet lonen': een beloning hoger dan het sociaal minimum, maar lager dan het WML. Daarmee worden tweederangs werknemers gecreëerd. Dit wordt door het kabinet gerechtvaardigd met de woorden dat het wetsvoorstel een 'pilot' betreft.

De Landelijke Cliëntenraad wil hierbij uw aandacht vragen voor de volgende punten.

- 1 Loonkostensubsidie en loondispensatie
- 2 Evaluatie
- 3 Cliëntenparticipatie
- 4 Doelgroep
- 5 Toegangstoets
- 6 Inspanningen gemeenten om mensen daadwerkelijk geplaatst te krijgen
- 7 Pilot arbeidsplaatsen in SW-bedrijven
- 8 Loonwaarde bepaling

Ad 1: Loonkostensubsidie en loondispensatie

In 2007 heeft IWI onderzoek gedaan naar het re-integratie instrumentarium voor Wajongers en Wsw-ers. Uit dit onderzoek bleek dat werkgevers voorkeur hebben voor loonkostensubsidie boven loondispensatie. Recent onderzoek van de RWI (Werkgevers en Wajongers) bevestigt dit beeld.

Ook wat uitvoering betreft concludeert IWI dat loonkostensubsidie de voorkeur verdient. Loondispensatie is complex, ondoorzichtig, leidt tot veel uitvoeringstijd, en is voor betrokken werkgevers en Wajongers nauwelijks te begrijpen.

In feite wordt er in de pilots dus niets nieuws onderzocht. De tijdelijke wet is nodig om werken met loondispensatie in de Wwb mogelijk te maken.

Ad 2: Evaluatie

De pilot moet antwoord geven op vele vragen. De vragen die het kabinet met behulp van de ervaringen in de pilots wil beantwoorden lijken helder. Maar onduidelijk blijft welke criteria er zullen worden gehanteerd bij de evaluatie.

Er zal speciale aandacht worden geschonken aan de inspanningen die gemeenten verrichten om de meest kwetsbare groep toe te leiden naar werk. De meest kwetsbare doelgroep wordt door het kabinet omschreven als: de groep waarvoor de kosten van voorzieningen de besparing op de uitkering, dan wel inkomensvoorziening, te boven gaan. De LCR vindt dit een erg brede definitie en is van mening dat dit voor een grote groep zal gelden. Zo zullen bij mensen die het instrument 'begeleiding op de werkplek' (jobcoaching) nodig hebben, de kosten van dit instrument de besparing op de uitkering al snel overtreffen.

Bij de pilots zal worden onderzocht of de gemeenten de besparing op de uitkering of inkomensvoorziening inzetten voor de meest kwetsbare groep. De LCR wil hierbij het risico signaleren dat het onderzoek in deze vertekent kan worden omdat gemeenten weten dat naar dit aspect wordt gekeken. Dit kan leiden tot sociaal wenselijk handelen.

Onder 'budgettair neutraal' wordt verstaan dat de noodzakelijke instrumenten gefinancierd moeten kunnen worden uit de besparing op de uitkering. Daar waar de hoogte van het I-deel in de Wwb invloed heeft op de hoogte van het W-deel is het denkbaar om een deel van het W-deel structureel voor deze groep beschikbaar te stellen. Met 'budgettair neutraal' wordt dan bedoeld: de som van de besparing op de uitkering en een nader te bepalen budget uit het W-deel. Gelet op het feit dat veel gemeenten geld overhouden uit het W-deel hoeft dit geen probleem te zijn. In de pilot zou dan wel moeten worden bekeken of het wenselijk is om een maximum te stellen aan het noodzakelijke individuele budget uit het W-deel.

Ad 3: Cliëntenparticipatie

De LCR is verbaasd dat er bij de evaluatie en monitoring van de pilots geen aandacht is voor de betrokkenheid van lokale Wwb en WSW cliëntenraden. De LCR vindt het van groot belang dat deze raden bij de evaluatie en monitoring worden betrokken. De LCR is in deze van mening dat een voorwaarde voor deelname aan de

pilots zou moeten zijn dat de cliëntenraden op adequate wijze in staat worden gesteld de ontwikkelingen rond de pilot te volgen.

Ad 4: Doelgroep

De LCR deelt het standpunt van het kabinet dat een indicatiestelling voor deelname aan de pilot noodzakelijk is. Het systeem heeft geen zelf-filterende werking zoals VNG, Cedris en Divosa menen. Immers: mensen kunnen worden verplicht tot deelname aan de pilot.

Ad 5: Toegangstoets

De inventarisatie van bestaande methodieken heeft uitgewezen dat een nieuwe methodiek moet worden ontwikkeld voor de toelating tot de pilot. Ook de WSW-indicatiestelling zou in deze niet voldoen. De LCR vraagt zich af of het de bedoeling is dat de toegangstoets de huidige WSW-indicatie gaat vervangen bij structurele invoering van de systematiek.

Bij de toelating tot de WSW is uiteindelijk gekozen voor een onafhankelijke indicatiestelling. Dat is bij de voorgestelde toegangstoets niet aan de orde. **In relatie tot de financiële prikkels die het systeem voor de gemeenten meebrengt is een onafhankelijke uitvoering van de toegangstoets heel belangrijk. Niet voor niets in de indicatiestelling voor de WSW nog niet zo lang gelden bij de gemeente weggehaald.**

De LCR betreurt het dat zij en de cliëntenorganisaties en vakbonden niet zijn betrokken bij de ontwikkeling van de toegangstoets.

Ad 6: Inspanningen gemeenten om mensen daadwerkelijk geplaatst te krijgen

Opnieuw moet de LCR constateren dat de positie van de werkzoekende uiterst zwak is met betrekking tot het kunnen afdwingen van inspanningen van de gemeente ten behoeve van plaatsing.

De opmerking van het kabinet dat er bij gemeente steeds meer animo bestaat voor het persoonsgebonden re-integratiebudget waarmee mensen hun eigen re-integratieplan op maat kunnen opstellen, moet de LCR helaas tegenspreken. Het betreft nog altijd slechts een handjevol gemeenten. De LCR zou het dan ook logisch vinden als, net als bij de modernisering van de WSW - waarbij de WSW-geïndiceerde een wettelijk recht heeft op een PGB - bij de tijdelijke wet loondispensatie het recht op een PRB geregeld wordt.

Ad 7: Pilot arbeidsplaatsen in SW-bedrijven

Het kabinet betoogt dat verdringing van mensen op de WSW-wachlijst niet aan de orde is, wanneer in het kader van de pilot een afgeschermd werkplek in het SW-bedrijf noodzakelijk is. De LCR wil erop wijzen dat risico wel bestaat. Binnen het SW-bedrijf zijn diverse andere doelgroepen werkzaam. Dat hoeft geen probleem te zijn, als er voldoende werk voorhanden is. Is dit niet het geval, dan is er wel een

probleem. Hoe verdelen we de schaarse arbeid? In de praktijk heeft dit ertoe geleid dat WSW-werknemers geen werk aangeboden kregen en met behoud van loon thuis zaten, of in het SW-bedrijf op andere wijze bezig gehouden werden. In dit kader wil de LCR nogmaals wijzen op het belang van de betrokkenheid van lokale cliëntenraden bij de pilot. Deze cliëntenraden kunnen het genoemde risico in de gaten houden.

Ad 8: Loonwaardebepaling

De loonwaardebepaling dient met behulp van een objectieve methode te geschieden en de uitkomst van de methodiek moet een objectieve en reële loonwaarde zijn. De RWI heeft onderzoek in de vorm van een quick-scan uitgevoerd naar de diverse methodieken om loonwaarden te bepalen. In de onderzoeksrapportage geeft de RWI onder andere aan (citaat): *“De RWI vindt het belangrijk om te komen tot een uniformering van het loonwaardebegrip. Op dit moment hanteert elke methode feitelijk een eigen definitie van loonwaarde, waardoor methoden onderling ook moeilijk te vergelijken zijn. Ook vindt de RWI het van belang dat er inzicht komt in de betrouwbaarheid van de loonwaardebepaling op de iets langere termijn. Daarmee kan de acceptatie van de uitkomsten worden bevorderd. Dit betekent dat ervaringen van de betreffende werkgevers en werknemers ook na verloop van tijd in kaart gebracht moeten worden.*

De aanleiding voor dit onderzoek is het voornemen van de staatssecretaris van SZW om loonwaardemeting op basis van de Tijdelijke wet pilot loondispensatie in de gemeentelijke praktijk te beproeven.

De RWI wil de staatssecretaris in overweging geven om bij de vormgeving van deze pilot geen keuze te maken uit de vier voor loonwaardemeting bruikbare methoden, maar deze alle vier te gebruiken in de pilot en de pilot tevens te gebruiken voor het stimuleren van de doorontwikkeling van de verschillende methoden. Juist in de pilot kunnen de mogelijkheden en beperkingen van de verschillende methoden nader in de praktijk worden getoetst. Ook vindt de RWI het wenselijk dat gemeenten die deelnemen aan de pilot de mogelijkheid krijgen om meerdere van de vier voor loonwaardemeting bruikbare methoden in te zetten”(einde citaat).

De vraag is of het kabinet dit advies van de RWI gaat opvolgen in het kader van de pilot loondispensatie.

Tot slot

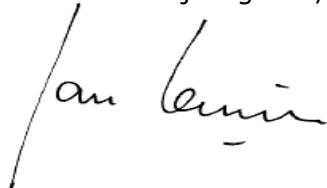
Tot slot heeft de LCR nog een aantal vragen:

- Wanneer sprake is van samenwonenden/echtpaar: heeft de partner van een deelnemer aan de pilot dan nog een sollicitatieplicht?
- Hoe wordt de aanvulling op het gedispenseerde loon berekend als beide partners aan de pilot deelnemen?
- Hoe zit het met twee mensen die een gezamenlijke huishouding voeren, maar geen partners zijn: wat betekent dat voor hun WWB-uitkering als één van hen via de pilot aan het werk gaat?
- Wat betekent het voor een werkvoorzieningschap als één van de deelnemende gemeente deelneemt aan de pilot loondispensatie?

- Wat betekent het voor een intergemeentelijke sociale dienst als één van de deelnemende gemeenten aan de pilot deelneemt?

De LCR is gaarne bereid tot een nadere toelichting van zijn brief.

Met vriendelijke groet,

J.P. Laurier
Voorzitter

Samenstelling Landelijke Cliëntenraad

- **Landelijke cliëntenorganisaties:** Vakcentrale voor Middengroepen en Hoger personeel / Christelijk Nationaal Vakverbond (MHP/CNV), Chronisch zieken en Gehandicaptenraad Nederland (CG-Raad), Centrale Samenwerkende Ouderenorganisaties (CSO), Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV, publieke sector), Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV, private sector), Landelijke Vereniging van Arbeidsongeschikten (LVA), Samenwerkingsverbanden Landelijk Overleg Minderheden (LOM), Cliëntenbond in de geestelijke gezondheidszorg/Stichting Landelijke Patiënten en Bewonersraden in de geestelijke gezondheidszorg (Cliëntenbond/LPR), Platvorm VG.
- **vertegenwoordigers van cliëntenraden:** cliëntenraden SVB en UWV,
- **vertegenwoordigers van de gemeentelijke cliëntenparticipatie:** Landelijk Netwerk Cliëntenorganisaties/Samenwerkingsverband Mensen Zonder Betaald Werk (LNCO/SMZBW), Landelijke Vereniging Thuislozen (LVT), Landelijk overleg cliëntenraden Sociale Zekerheid (LocSZ).